

YOSHLARNING IJTIMOYILASHUVIDA ISLOM DININING O'RNI VA AHAMIYATI

*Ro'zmonov Begzod- University of Management and Future Technologies
universiteti, 551 PPO'-guruh talabasi*

Annotatsiya: *Mazkur maqolada yoshlarning ijtimoyillashuvida Islom dinining o'rni va ahamiyati tahlil etilgan. Islom dini yoshlarni axloqiy jihatdan rivojlantirish, jamiyatda o'z o'rnini topishga yordam berish, hamda ijtimoiy qadriyatlarni targ'ib qilishda muhim rol o'ynaydi. Maqola, Islomning yoshlar orasida ilm olish, axloqiy me'yorlarga rioya qilish, jamiyatga integratsiya qilish, va ijtimoiy hayotda faollik ko'rsatishda qanday ta'sirga ega ekanligini o'rganadi. Shu bilan birga, yoshlarning Islom dinining ta'limotlari asosida o'zlarini ijtimoiy hayotda to'g'ri yo'nalishda tarbiyalashlari haqida so'z yuritiladi.*

Kalit so'zlar: *Islom dini, yoshlar, ijtimoyillashuv, axloq, ijtimoiy qadriyatlar, ilm olish, ma'naviyat, jamiyat, integratsiya, axloqiy rivojlanish*

Kirish

Yoshlar jamiyatning eng dinamik va tez o'zgarayotgan qatlamidir. Ularning ijtimoyillashuvi, ya'ni jamiyatga qo'shilishi, o'zaro aloqalarni o'rnatish va ijtimoiy normaga muvofiqlik jarayoni juda muhim ahamiyatga ega. Islom dini, bu jarayonning muvaffaqiyatli kechishiga katta hissa qo'shadi. Islomning ta'limotlari, yoshlarni ijtimoiy qadriyatlar va axloqiy me'yorlarga asoslanib tarbiyalashga yordam beradi, ular uchun haqiqiy yo'lni ko'rsatadi. Din, yoshlarning ijtimoiy faoliyatini va dunyoqarashini shakllantirib, ularni jamiyatda faol va mas'uliyatli fuqarolar bo'lishga undaydi. Shu nuqtai nazardan, ushbu maqola yoshlarning ijtimoyillashuvida Islom dinining o'rni va ahamiyatini tahlil qilishga qaratilgan. Maqolada yoshlarning axloqiy va ma'naviy rivojlanishida Islomning o'rni, shuningdek, yoshlarni jamiyatga integratsiya qilishdagi roli ko'rsatilgan. Islom ta'limotlari orqali yoshlar o'zlarining ijtimoiy mas'uliyatlarini tushunib, jamiyatga foyda keltiradigan shaxslar bo'lib yetishadi.

Islom dini va yoshlarning ijtimoiy xulqi

Islom dini yoshlarning ijtimoiy xulqini shakllantirishda muhim o‘rin tutadi. Yoshlar o‘z hayotining eng faol, dinamik va ijtimoiy munosabatlarga kiradigan davrida turli xil ta'sirlarga duch keladilar. Bu davrda ular o‘zining kimligini, qarashlarini va ijtimoiy me'yorlarga bo‘lgan munosabatini shakllantiradilar. Islom dini yoshlarni axloqiy va ijtimoiy jihatdan sog‘lom, adolatli va to‘g‘ri xulqli insonlar bo‘lishga undaydi. Islomning asosiy ta'limotlaridan biri, insonlarni yaxshi amallarni bajarishga chaqirish va yomon ishlardan saqlanishdir. Bu, yoshlarni axloqiy jihatdan tarbiyalashda katta ahamiyatga ega. Masalan, Islom yoshlarni halol ishlarni qilish, to‘g‘ri so‘zlash, odob-axloqni saqlash va boshqalarga hurmat ko‘rsatishga undaydi. Qur'onda va Hadislarda yoshlarni yaxshi xulq-atvorni rivojlantirishga qaratilgan ko‘plab maslahatlar berilgan. Rasululloh (s.a.v) ning «Yaxshi xulq – eng yaxshi iymondir», degan hadisi yoshlarni adolatli, xushmuomalalik va mehr-shafqatga chaqiradi.

Shu bilan birga, Islom dini yoshlarni o‘zaro munosabatlarda mehr-muhabbat, sabr-toqat va bag‘rikenglikka o‘rgatadi. Yoshlar o‘zaro aloqalarda, do‘stlik va birodarlikni rivojlantirishda, boshqa insonlarga nisbatan mehr-oqibatni namoyish etishda ijtimoiy mas'uliyatni his qilishlari kerak. Islom, ijtimoiy munosabatlar va me'yorlarni o‘rganish uchun to‘g‘ri asos yaratadi, yoshlarni o‘zgaruvchan jamiyatda barqaror va mustahkam pozitsiyalarni egallashga undaydi. Yoshlarning jamiyatga integratsiyasi va ijtimoiy hayotda faol ishtirok etishlari, ularga har xil ijtimoiy va madaniy masalalarga salbiy ta'sirlarning oldini olishga yordam beradi. Islom dini yoshlarni ahloqiy jihatdan sog‘lom bo‘lishga, o‘z yurtini sevishga, jamiyatning hurmatini qozonishga undaydi. Shu tariqa, yoshlarning ijtimoiy xulqi faqat shaxsiy, balki jamiyatning barqarorligi uchun ham muhim hisoblanadi. Umuman olganda, Islom dini yoshlarni to‘g‘ri yo‘nalishda tarbiyalash orqali ularning ijtimoiy xulqini shakllantirishda muhim rol o‘ynaydi. Bu esa yoshlarning jamiyatda to‘g‘ri va axloqiy

faoliyat olib borishlariga, o‘zaro hurmat va mehnatga asoslangan munosabatlar o‘rnatishlariga imkon yaratadi.¹

Islom va yoshlar orasida axloqiy qadriyatlar

Islom dini, axloqiy qadriyatlar va me'yorlarni o‘z hayotining markaziga qo‘ygan diniy tizimdir. Bu qadriyatlar, insonlarning shaxsiy va ijtimoiy hayotida muhim o‘rin tutadi, ayniqsa yoshlarning axloqiy rivojlanishida. Yoshlar, o‘z hayotida to‘g‘ri qarorlar qabul qilishda, axloqiy tanlovlar qilishda va ijtimoiy munosabatlarda to‘g‘ri yo‘nalishda bo‘lishda Islomning ta'limotlarini o‘zlariga yo‘l-yo‘riq sifatida olishlari kerak. Islom yoshlarni birinchi navbatda axloqiy fazilatlar, ya'ni adolat, halollik, sabr, shukronalik, vafodorlik va boshqalarga yordam qo‘lini cho‘zish kabi qadriyatlarni o‘rgatadi. Ushbu qadriyatlar yoshlar orasida yaxshi xulqni rivojlantirish va ular orasida yomon xulq-atvorning oldini olishda asosiy o‘rin tutadi. Masalan, Islomda yomon so‘zlash, yolg‘on gapirish, haqoratlash kabi yomon xulq-atvorlar qat’iyan man qilinadi va buning o‘rniga odamlarni hurmat qilish, haqiqatni aytish va boshqalar bilan do‘stona munosabatlarni o‘rnatish targ‘ib qilinadi.

Qur'onda va hadisda adolatning o‘rni juda katta. Rasululloh (s.a.v) ning «Yaxshi xulq – islomning ajralmas qismi» degan so‘zlari yoshlarni axloqiy jihatdan to‘g‘ri yo‘lda tarbiyalashning muhimligini ta'kidlaydi. Islomda adolat nafaqat hukm chiqarishda, balki barcha ijtimoiy munosabatlarda, o‘zaro muloqotda, hatto o‘z-o‘ziga nisbatan ham amalda bo‘lishi kerak. Yoshlarni adolatni o‘rganishga chaqirish, ularni boshqalarga nisbatan hamdard va sabrli bo‘lishga undaydi. Shuningdek, Islom, yoshlarni yomonlikdan qaytarish va to‘g‘ri yo‘ldan ozmaslikka undashda o‘zining ta'limotlarini taqdim etadi. Yoshlar jamiyatda har bir insonning hurmatini va shaxsiy huquqlarini qadrlashni o‘rganadilar. Islom, o‘zlariga nisbatan ham, boshqalarga nisbatan ham adolatli, mehribon va xushmuomalalik bilan munosabatda bo‘lishni talab qiladi. Yoshlarni axloqiy jihatdan sog‘lom, tarbiyali va mas’uliyatli fuqarolar bo‘lishga chaqiradi.

¹ Sulaymon Amirqulovich Xaydarov. (2024). O‘quvchilarni tarbiyashda ijtimoiy fanlarni o‘qitishni didaktik imkoniyatlari. SCIENCE AND EDUCATION SCIENTIFIC JOURNAL. 5.1.B.271-275;

Yoshlarning axloqiy qadriyatlar va me'yorlar bilan tarbiyalanishi nafaqat ularning o'z hayotini yaxshilashga yordam beradi, balki butun jamiyatda tinchlik va barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi. Islom, yoshlarning hayotini shakllantirgan axloqiy tamoyillar orqali, ularga ma'naviy boylik, ruhiy barqarorlik va jamiyatga foydali bo'lish imkoniyatlarini yaratadi. Umuman olganda, Islom va yoshlar orasida axloqiy qadriyatlar muhim o'rin tutadi. Bu qadriyatlar nafaqat shaxsiy rivojlanish, balki jamiyatda o'zaro hurmat, adolat va tinchlikni ta'minlash uchun zarurdir.² Islomning bu ta'limotlari yoshlarni axloqiy jihatdan to'g'ri yo'nalishda tarbiyalashga yordam beradi va jamiyatda salbiy xulq-atvorlarni kamaytirishga imkon yaratadi.

Xulosa

Yoshlarning ijtimoiy hayotga muvaffaqiyatli integratsiyasi va ularning axloqiy rivojlanishi, jamiyatning kelajagi uchun muhim ahamiyatga ega. Islom dini yoshlarning ijtimoiy xulqini shakllantirishda, axloqiy qadriyatlarni o'rgatishda va to'g'ri yo'lni ko'rsatishda katta rol o'ynaydi. Din, yoshlarni adolat, halollik, mehr-muhabbat, sabr, va o'zaro hurmat kabi asosiy qadriyatlarni hurmat qilishga undaydi. Bu qadriyatlar, yoshlarni nafaqat o'zaro munosabatlarda, balki jamiyatda mas'uliyatli va faol fuqarolar bo'lishga yo'naltiradi.

Shuningdek, Islom dini yoshlarni ilm olishga, o'z ijtimoiy mas'uliyatlarini his qilishga, va o'z xulqini doimo yaxshilashga chaqiradi. Yoshlar o'z hayotini axloqiy me'yorlar asosida qurib, nafaqat shaxsiy rivojlanishlariga, balki butun jamiyatning barqaror va tinch rivojlanishiga hissa qo'shadilar. Islom ta'limotlari, yoshlarning hayotini axloqiy, ma'naviy va ijtimoiy jihatdan shakllantirishda zarur yo'l-yo'riq bo'lib, ular uchun haqiqiy va adolatli hayotga erishishning asosi hisoblanadi. Shu sababli, Islom dini yoshlarning ijtimoiy va axloqiy xulqlarini shakllantirishda ularga yo'nalish beradi, ular uchun jamiyatda barqarorlik, tinchlik va hamjihatlikni ta'minlashga xizmat qiladi. Bu, nafaqat yoshlar uchun, balki butun jamiyat uchun ijobiy o'zgarishlarni yuzaga keltirishga yordam beradi.

² Хайдаров С. (2024). Spiritual influence on child education in families. Web of Teachers: Inderscience Research. 2 (11). 203-205;

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Sulaymon Amirqulovich Xaydarov. (2024). O'quvchilarni tarbiyashda ijtimoiy fanlarni o'qitishni didaktik imkoniyatlari. SCIENCE AND EDUCATION SCIENTIFIC JOURNAL. 5.1.B.271-275.
2. Хайдаров, С. (2023). Pedagogik faoliyatda o'qituvchi o'zida kompetentlik sifatlarini shakillantirishi. Цифровизация современного образования: проблема и решение, 1(1), 64–67.
3. Хайдаров, С. А. (2023). ТАРИХ ДАРСЛАРИДА САНЪАТ АСАРЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ УСУЛЛАРИ. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(1/2), 92-96.
4. Хайдаров С. (2024). Spiritual influence on child education in families. Web of Teachers: Inderscience Research. 2 (11). 203-205.
5. Хайдаров С. (2025). Oilalarda farzand tarbiyasiga ruхий таъсир ўтказиш. Modern Education and Development. 3 (17). 23-27.
6. Khaydarov S.A. (2025). The role of the use of fine arts in teaching the history of the country. Modern Education and Development. 3 (17). 28-33.
7. Xaydarov S.A. (2025). Ijtimoiy-gumanitar fanlarda raqamli metodlardan foydalanish yo'llari. NEW RENAISSANCE international scientific journal. 2(1). 91-94.
8. Xaydarov S.A. (2025). Yoshlarda vatanparvarlik hissini tarbiyalashda Boburnoma asariga ishlangan miniatyuralarning ahamiyati. Til va adabiyot.uz. 2.11-12.
- 1.